

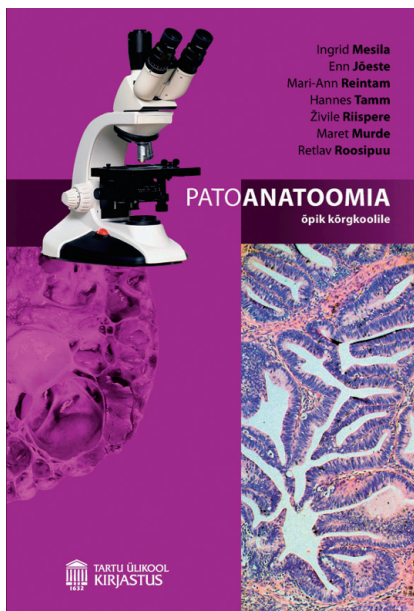
Oluline teejuht nii üliõpilastele kui ka praktiseerivatele arstidele

Triin Erm – TÜ Kliinikumi patoloogiateenistus

Ingrid Mesila (ka toimetaja), Enn Jõeste, Mari-Ann Reintam, Hannes Tamm, Žvile Riispere, Maret Murde, Retlav Roosipuu. Patoanatomia õpik kõrgkoolile. Tartu, Tartu Ülikooli Kirjastus, 2012, 645 lk.

2012. aasta sügisel ilmus patoloogilise anatoomia õpik TÜ arstiteaduskonna üliõpilastele. Tegemist on esimese eestikeelse selle valdkonna tervikliku õpperaamatuga, milles on, arvestades raamatu mahtu ja esmast orienteeritust tudengitele, käsitletud lisaks üldpatoloogiale küllaltki põhjalikult ka eripatoloogiat. Autoreid on nii akadeemiliste kui ka kliiniliste patoloogide seast ning see seletab eri peatükkide lugemisel tajutavat stiililist varieeruvust. Pikemas perspektiivis lisab see raamatule vaid väärtust, sest nii on säilitatud Eesti patoloogide individuaalne vaimne „käekiri“ ka tulevikuks. Samas on vormiliselt kõik peatükid küllaltki ühtse ülesehitusega.

Raamatu esimese kolmandiku moodustab üldpatoloogia osa, milles on käsitletud olulisemaid üldpatoloogilisi protsesse kudedes ja elundites: kohastumisprotsessid, koekahjustus ning sellejärgne kudede taasteke ja paranemine, hemodünaamikahäired, põletik, immuunpatoloogia ning kasvaja. Nende peatükkide ülesehituses on tuntav instituudis juba ajalooliselt tähtsaks peetud süsteemsus ja konkreetsus, mistõttu on tekstis olulisemat rõhutatud rasvase trüki, allajoonimiste ja eri värvide kasutamisele. Materjal mõistmisele aitavad kaasa rohked selgitavad näited ja illustratsioonid. Tegemist on õppematerjaliga, mida lugedes tabab kõiki patoanatomia kursuse läbinuid kohane äratundmine: „Jah, ma mäletan!“ Sellest hoolimata väärib üldpatoloogia

materjal uuesti ütlugemist, eriti juba aastaid praktiseerinud arstil, et värskendada mälu ning viia end kurssi praeguste teadmiste ning seisukohtadega üldpatoloogilistest protsessidest.

Raamatu ülejäänud kaks kolmandikku on pühendatud eripatoloogiale, mis keskendub erinevate elundite ja elundisüsteemide arenguliste ja haiguslikele muutustele ning kasvajatele. Eraldi peatükkidena on käsitletud suuremate elundisüsteemide (südame-veresoonkond, hingamiselundid, seedetrakt, rinnanääre, neer, nais- ja meessuguelundid, endokriinilised ja nahk) haiguste, avitaminooside ja infektsioonhaiguste patoloogiat. Nendes peatükkides, mis tegelikult väärakisid igäuks eraldi raamatut, on materjal esitatud kontsentreeritud, kuid samas ometi põhjalikul moel. Haigusi on käsitletud etioloogiast lõpuni koos kahjustatud elundi makroskoopilise ja histoloogilise kirjeldusega. Kasvajate osas on antud ülevaade käsitletud paikmete peamistest hea- ja pahaloomulistest

tuumoritest, osa kasvajate puhul on esitatud nii praegu kehtiv elundi-paikne kasvajate klassifikatsioon kui ka kirjeldus TNM-süsteemis.

Peamiselt kliinilise patoloogiaga tegelevate autorite kirjutatud peatükkides on põhjendatult palju valgusmikroskoobiga uuritud bioloogilise materjali kirjeldusi, mis vaid osaliselt on varustatud illustratsioonidega. Patoloogiaga põgusalt tutvunud tudengile ja arstile on kindlasti suureks väljakutseks histoloogilise leiu sõnalist kirjeldust pildina kujutleda, kuid tegemist on siiski raamatu piiratud mahust tingitud probleemiga. Arvestades eelöeldut ning kolmanda kursuse üliõpilase esmast kokkupuudet erinevate haiguste kirjeldustega, võib eripatoloogia osa jääda siiski tudengile veel paljuski hoomamatuks ja kaugeks. Patoloogilise anatoomia kursusel omandatud terminoloogia võib seetõttu ajapikku muutuda võõraks ja raskesti mõistetavaks. Seetõttu soovitatakse eripatoloogia peatükke uuesti lugeda erinevate erialade residentidel ning ka praktiseerivatel arstidel, et paremini mõista igapäevase kliinilise ehk diagnostilise patoloogiaga seotud võimalusi, eelkõige erinevate haiguste diagnostika ja analüüsivastuste tõlgendamise mõttes.

Kokkuvõtvalt tuleb tunnustada autoritest kolleege, kes leidsid igapäevase pingelise töö kõrvalt aega pühendada õpiku kirjutamisele ja loomisele. Tegemist on seni ainukesel laiahaardelise ning edaspidises igapäevases kliinilises praktikas kasutatava patoloogiat käsitletava õppematerjaliga. Tulevikule mõeldes tuleb vaid soovida, et raamatule järgneks täiendatud versioon, mis sisaldaks ka seni käsitlemata eripatoloogia valdkondi.

triin.erm@kliinikum.ee